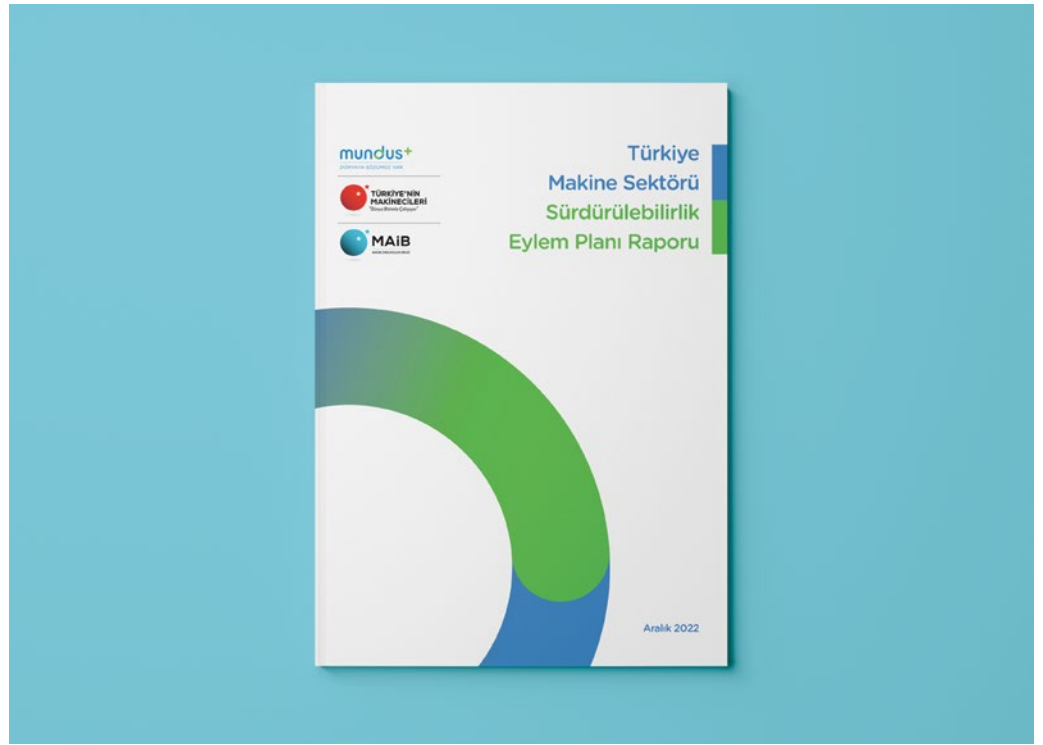

DİREKTİFLERLE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÜZERİNE ÇALIŞMALAR TÜM DÜNYADA ÖNEMLE TAKİP EDİLMEME DEVAM EDİLİRKEN, MAİB ALMANYA TEMSİLCİSİ AHMET YILMAZ DA TÜRKİYE MAKİNE SEKTÖRÜNÜN ANA İHRACAT PAZARI OLAN AVRUPA'DAKİ GELİŞMELERİ MOMENT EXPO OKURLARIYLA PAYLAŞIYOR.

Türkiye makine sektörünün sürdürülebilirlik yol haritası¹ yaklaşık iki yıl önce açıklanmıştı. Benzer sürdürülebilirlik yol haritalarından farklı olarak o çalışmada, “Stratejik Yaklaşım”, “Organizasyonel Yapılanma”, “Yetkinlikler” ve “Ölçülebilirlik” için kilit göstergelere de değinmiş ve sektörel hassasiyeti işletmeler bazında ele almıştık. Şimdi, pratikte de sürdürülebilirlik hedeflerinin işletmeler için daha öncelikli bir hale geldiğini görüyoruz. Çünkü günümüzde işletmeler sadece büyüme ve kârlılıkla değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel sorumluluğa yaklaşımlarıyla da ölçülüyorlar. Diğer taraftan, makine sektörü ihracatçıları için önemli olan Almanya'nın Tedarik Zinciri Özen Yükümlülüğü Yasası (Lieferkettensorgfaltspflichtgesetz) ve Avrupa Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD) şirketlerde çevresel, sosyal ve yönetim kriterlerinin uygulanmasını teşvik etmeyi ve zorunlu kılmayı amaçlıyor. Tedarik Zinciri Özen Yükümlülüğü Yasası, 1 Ocak 2023'ten bugüne şirketleri çevre ve insan hakları alanlarında sorumlu bir şekilde hareket etmekte yükümlü kılarlarken, CSRD ise önümüzdeki

yıllarda şirketlerden çevresel, sosyal ve yönetim uygulamalarına ilişkin standartlaştırılmış sürdürülebilirlik raporlaması talep edecek. Bu mevzuat, şirketlerin tedarik zincirlerini daha yakından incelemelerine ve sürdürülebilir uygulamaları hayata geçirmelerine de katkıda bulunacak. Bu yazıda, sürdürülebilirlik konusunda Avrupa'daki bazı düzenlemelere dikkat çekmek istiyorum. Yasal bir konu olarak sürdürülebilirlik eskiden oldukça ikincil bir rol oynarken ve en iyi ihtimalle

dolaylı davranışsal kontrol bağlamında, çoğunlukla şirketlerin gönüllü taahhütlerine yönelik çağrılarla (örneğin ISO 14000, ISO 26000 gibi) ilişkilendirilirken, şu anda Avrupa ve ulusal düzeyde son derece dinamik bir sürdürülebilirlik düzenlemesi gözlemleniyor. İklim korumadan yatırım tavsiyesine kadar akla gelebilecek tüm alanları kapsayan bu alan -geçmişten farklı olarak- artık sürdürülebilir yönetim ve raporlama konusunda şirketlere doğrudan ve zorunlu yükümlülükler getiriyor.

2019'da sunulan Avrupa Yeşil Mutabakatı, merkezi bir yasal çerçeve oluştururken, bu mevzuat, iklim nötr bir ekonomiye geçiş için düzenleyici destek sağlamayı amaçlayan, aşağıdakiler gibi çok sayıda yönetmelik ve mevzuatı da beraberinde getirdi²: **Sürdürülebilir Ürünler için Ekotasarım Yönetmeliği³ (ESPR)**: Bu ay içerisinde, 18 Temmuz'da yürürlüğe giren ESPR, geri dönüştürülebilirlik, enerji verimliliği ve çevresel sürdürülebilirliğin diğer yönlerini iyileştirmek amacıyla belirli ürün grupları

AHMET YILMAZ
MAİB ALMANYA TEMSİLCİSİ

için ekotasarım gerekliliklerinin belirlenmesine yönelik bir çerçeve sunuyor. Yönetmelikte öngörülen önemli bir araç ise Dijital Ürün Pasaportu olarak karşımıza çıkıyor.

Batarya Yönetmeliği⁴

(BATT2): Geçtiğimiz yıl, 17 Temmuz 2023 tarihinde yürürlüğe giren bu yönetmelik, tüm piller için sürdürülebilirlik, güvenlik, etiketleme ve bilgilendirme gerekliliklerini belirliyor. Piller hayatın ve ekonominin neredeyse tüm alanlarında kullanıldığından, sektörler arası bir öneme sahiptir. Yönetmelik, AB Yeşil Mutabakatı kapsamında henüz kabul edilmemiş düzenlemeler için bir "taslak" olarak da değerlendirilebilir.

Sürdürülebilirlik için

Kimyasallar Stratejisi⁵ (CSS): Halen üzerinde çalışılan bu yönetmelik, madde ve madde gruplarının mevcut seviyenin ötesine geçen kapsamlı bir şekilde düzenlenmesini öngörüyor. Bu yönetmeliğe, mevcut kimyasallar yönetmelikleri olan REACH, RoHS ve CLP'de yapılacak düzenlemeler de eşlik edecektir.

Yeşil İddialar Direktifi⁶ (GCD):

Halen üzerinde çalışılan bu yönetmelik ise şirketlerin reklamlarında ve ürün etiketlerinde yaptıkları çevresel iddiaları düzenlemeyi amaçlıyor. Direktif, tüketicilere

ürünlerin, hizmetlerin ve şirketlerin çevresel yönleri ve etkileri hakkında açık ve anlaşılır bilgiler sunulmasını sağlamayı amaçlarken, 22 Mart 2023 tarihinde önergesi yayınlanan yönetmeliğe son halini vermek için çalışmalar devam ediyor.

Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi⁷ (CSRD):

5 Ocak 2023'te yürürlüğe giren CSRD yönetmeliği, şirketlerin faaliyetlerinin çevre ve toplum üzerindeki etkilerini raporlamalarını zorunlu kılıyor ve raporlanan bilgilerin denetlenmesini öngörüyor. CSRD'ye uyum 2024'ten 2029'a kadar kademe olarak uygulanacak ve özellikle şirketin büyüklüğüne bağlı olacak.

Taksonomi Yönetmeliği⁸:

1 Ocak 2022'de yürürlüğe giren Taksonomi Yönetmeliği, ekonomik faaliyetlerin çevresel sürdürülebilirliğini değerlendirmek için AB çapında bir sınıflandırma sistemi oluşturmayı amaçlıyor. Bu sayede yatırımcı güveninin güçlendirilmesi ve yeşil yatırımların daha şeffaf ve cazip hale getirilmesi amaçlanıyor.

Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Tespiti Direktifi⁹ (CSDDD):

Yine bu ay içinde, 25 Temmuz'da yürürlüğe alınan CSDDD, 500 veya daha fazla çalışanı ve en az 150 milyon avro cirosu olan Avrupalı şirketleri, kendi iş alanları da dâhil olmak üzere tüm tedarik zincirlerinin sosyal ve çevresel etkilerini dikkatli bir şekilde yönetmekle yükümlü kılıyor. Avrupa Tedarik Zinciri Yasası, Ocak 2023'ten beri yürürlükte olan Alman Tedarik Zinciri Yasasının çok ötesine geçmesiyle de dikkat çekiyor. Tüm bu düzenlemelerin ortak noktası, ulusal düzenlemeleri bir araya getirmeleridir. Temel amaç, Avrupa'daki şirketler için eşit bir oyun alanı yaratmak ve ekonomik

operatörler, tüketiciler ve yatırımcılar için şeffaflık sağlamaktır. Düzenlemelere ek olarak, bazen raporlama ve açıklamaya ilişkin tamamlayıcı yetki devri kanunları veya kuralları da oluşturulmaktadır. Ancak düzenlemelerin çeşitliliği karmaşıklığa yol açmakta ve çelişkileri de beraberinde getirebilmektedir. Bu da yönetmeliklerin incelenmesini ve dikkatle uygulanmasını daha da önemli hale getirmektedir. Yasal sonuçlar bazen ağır olabilir: Örneğin, çeşitli direktifler belirli satış yasaklarıyla kuşatılmıştır ve zorla çalıştırma kullanılarak üretilen veya ormansızlaşmaya katkıda bulunan ürünler CSDDD kapsamında gelecekte iç pazarda satılamayacağı gibi çatışma bölgelerinden gelen metaller ve mineraller (nadir topraklar) de satış engeliyle karşılaşacaktır. CSDDD, para cezalarının yanı sıra örneğin hem şirketleri hem de yönetimlerini etkileyecek hukuki sorumluluklar da getirmektedir. Özetle, ülkemizde iç faktörlerden kaynaklı birçok sorunla boğuşan işletmelerimiz dış faktörden kaynaklı ve etki gücümüzün az olduğu yasal düzenlemeleri de çok yakından takip etmeli ve gerekliliklerini yerine getirmek için bir an önce çalışmalara başlamalıdır. Aksi takdirde, ilerde ihracatımızın sürdürülebilirliği çok kırılgan bir yapıya sahip olabilir.

Türk makine sektörünün sürdürülebilirlik yol haritası için, sayfadaki karekodu takip edebilir ve MAİB'in hazırladığı Türkiye Makine Sektörü Sürdürülebilirlik Eylem Planı'nı da inceleyebilirsiniz.

1 Türkiye Makine Sektörü Sürdürülebilirlik Eylem Planı

2 Plattform Industrie 4.0: Nachhaltigkeit Organisieren, sf. 21 ve 22,

3 Detaylı bilgi için, Ecodesign for Sustainable Products Regulation sayfası incelenebilir:

4 Detaylı bilgi için, Die neue EU-Batterieverordnung 2023 sayfası incelenebilir:

5 Detaylı bilgi için, EU Chemicals Strategy for Sustainability Towards a Toxic-Free Environment sayfası incelenebilir:

6 Detaylı bilgi için, EU Proposal for a Directive on Green Claims sayfası incelenebilir:

7 Detaylı bilgi için, EU Corporate Sustainability Reporting Directive sayfası incelenebilir:

8 Detaylı bilgi için, EU Framework to Facilitate Sustainable Investment and Amending Regulation sayfası incelenebilir:

9 Detaylı bilgi için, EU Corporate Sustainability Due Diligence and Amending Directive sayfası incelenebilir:

